

ยุคความรุนแรง...บุคคลในครอบครัว

ปัจจุบันสถาบันครอบครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปจากเดิม โดยมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นผลให้วัฒนธรรม สังคม ประเพณีต่าง ๆ ได้มีการแปลงเปลี่ยนไปอย่างมากมาย ส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง ที่เห็นอย่างชัดเจน คือ ครอบครัวมีขนาดเล็กลง เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ครอบครัวต้องเผชิญด้วยตนเอง ไม่มีใครสามารถเข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ทำให้มีการแก้ไขปัญหาด้วยการใช้อารมณ์ และขาดทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ (อภิญญา เวชยชัย, 2546) ยังพบว่า ชาวกรใช้ความรุนแรงในครอบครัวมักมีให้เห็นได้ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แม้กระทั่งสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย อย่างกรณีข่าวที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง เช่น ลูกฆ่าพ่อและแม่บังเกิดเกล้า หรือแม่กระทิงพ่อแม่ฆ่าลูกที่เป็นสายเลือดของตนเอง เชื่อได้ว่าเหตุการณ์เหล่านี้ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้นแน่นอน ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากครอบครัว ประเมินจากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญ อันได้แก่ ความไม่พร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และวุฒิภาวะของหญิงและชายที่สร้างครอบครัว หรือการที่ไม่ได้เตรียมความพร้อมของครอบครัว เป็นผลต่อทัศนคติและค่านิยมที่ผิด ๆ ในเรื่องบทบาทของสามีและภรรยา (ภาสุรี เอี่ยมทิม, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับ นายแพทย์ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต กล่าวช่วงหนึ่งว่า รูปแบบของความรุนแรงภายในครอบครัวมีอยู่ 2 แบบ หลัก ๆ คือ พ่อกระทำความรุนแรงต่อแม่และลูก เป็นปัญหาที่พบได้บ่อย โดยเฉพาะทางกายและทางเพศ และลูกกระทำความรุนแรงต่อพ่อแม่ เป็นปัญหาที่พบไม่ได้บ่อยมากนัก (momypedia.com) จะเห็นได้ว่ามิติความสัมพันธ์ทางครอบครัวมีความเชื่อมโยงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจในด้านที่ตีเป็นสำคัญ แต่สภาพความเป็นจิตนั้นหาได้เป็นเช่นนั้น ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวโยงและแอบแฝงไปด้วยความรุนแรง และที่สำคัญที่สุดบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัวได้ถ่ายทอดทัศนคติและการเลียนแบบกระทำต่อกันมา และหากอยู่ในสถานการณ์ที่ร่างกายและความคิดถูกกดดันจะถูกระบายออกมาด้วยการกระทำความรุนแรงมาก ทำให้ครอบครัวมีความอ่อนแอในด้านสัมพันธ์ภาพและเกิดปัญหาทางสังคมตามมาในภายหลัง

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอาจไม่เป็นเรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นมาช้านาน และเป็นเรื่องที่สำคัญ เพียงแต่ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในอดีตถูกรองรับโดยกฎสังคม โดยมีปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การทารุณกรรมทางด้านร่างกาย การล่วงละเมิดทางเพศ การทำร้ายด้วยวาจา หรือข่มเหงทางด้านจิตใจ โดยส่วนใหญ่ที่ตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจะเป็นผู้หญิงและเด็ก (ปรีชา อุบโยคิน, 2538) สำหรับกระทรวงสาธารณสุข ได้เผยปัญหาเด็กและสตรีในปัจจุบัน ถูกกระทำรุนแรงอยู่ในเกณฑ์น่าวิตก สถิติในปี 2556 พบรวม 31,966 ราย เป็นเด็ก 19,229 ราย สตรี 12,638 ราย เฉลี่ยวันละ 87 ราย ซึ่งปัญหาอันดับ 1 ที่พบในเด็ก 10-15 ปี คือการล่วงละเมิดทางเพศ ส่วนในสตรี คือ การถูกทำร้ายร่างกาย

กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดตั้ง "ศูนย์พึ่งได้" ในโรงพยาบาลในสังกัดทุกระดับ เพื่อให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรี รวมถึงบุคคลในครอบครัว อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่ถูกกระทำรุนแรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ อย่างครบวงจรเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว เป็นบริการฟรีตลอด 24 ชั่วโมง ครอบคลุมตั้งแต่การรักษาพยาบาล เช่น การป้องกันการตั้งครรภ์ ป้องกันการติดเชื้อต่าง ๆ และการประสานหน่วยงานช่วยเหลือด้านกฎหมายและด้านสวัสดิการสังคมอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยมีทีมแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ บูรณาการทำงานแบบทีมสหวิชาชีพ ปัจจุบันได้ตั้งศูนย์พึ่งได้แล้ว 829 แห่ง อยู่ในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปรวม 95 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 734 แห่ง

นอกจากนี้ มีแผนขยายบริการลงสู่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลซึ่งอยู่ใกล้ชีวิตชุมชนที่สุด มี 9,750 แห่งทั่วประเทศ เพื่อเป็นหน่วยรับแจ้งเหตุ คัดกรอง ส่งต่อ เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และวางแผนดูแล

ป้องกันกลุ่มเสี่ยง 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1. การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ 2. การกระทำความรุนแรงทางเพศ รวมถึงปัญหาท้องไม่พร้อม/คุณแม่วัยใส 3. การใช้แรงงานเด็ก และ 4. การค้ามนุษย์ โดยในปี 2558 นำร่องที่จังหวัดชุมพรและระยองก่อน เพื่อเป็นต้นแบบและขยายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ตั้งเป้าหมายให้ได้รับร้อยละ 20

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าสถานการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก และสตรีในประเทศไทย มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างน่าวิตก เพียงเวลา 1 ปียอดพุ่งขึ้นร้อยละ 35 ตลอดปี 2556 ศูนย์พึ่งได้ช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรง รวม 31,966 ราย เฉลี่ยวันละ 87 ราย หรือชั่วโมงละ 3 ราย ในจำนวนนี้เป็นเด็กร้อยละ 60 สตรีร้อยละ 40 ขณะที่ในปี 2555 มีจำนวน 20,582 ราย เฉลี่ยวันละ 56 ราย โดยความรุนแรงที่เกิดในกลุ่มเด็ก พบว่าเกือบร้อยละ 90 เป็นเด็กหญิง พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 61 รองลงมาคืออายุ 15-18 ปี คิดเป็นร้อยละ 22 โดยถูกล่วงละเมิดทางเพศมากเป็นอันดับ 1 จำนวน 13,226 ราย คิดเป็นร้อยละ 69 รองลงมาเป็นการทำร้ายร่างกาย 4,256 ราย ผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่เด็กรู้จัก iva ว่างใจ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่นแฟน รองลงมาคือเพื่อน สาเหตุส่วนใหญ่มาจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ สื่อลามก ความใกล้ชิด และโอกาสเอื้ออำนวย เป็นต้น

ส่วนความรุนแรงในกลุ่มสตรี พบมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอายุ 24 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 74 ปัญหาอันดับ 1 ที่พบ ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย 9,699 ราย คิดเป็นร้อยละ 77 รองลงมาคือถูกกระทำทางเพศ 2,226 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 ผู้กระทำเป็นคู่สมรสมากที่สุดร้อยละ 53 สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการนอกใจ หึงหวง ทะเลาะวิวาทกัน อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สังคมต้องช่วยกันแก้ไข ป้องกัน ดังที่อธิบดีกรมสุขภาพจิตกล่าวว่า "ถ้าเห็นความรุนแรงเกิดขึ้นต้องไม่เพิกเฉย รีบให้ความช่วยเหลือตามกำลังความสามารถ เช่น โทรศัพท์แจ้งตำรวจ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา แนะนำแหล่งข้อมูลหรือหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดการใช้ความรุนแรงภายในชุมชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างระบบเฝ้าระวังการป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือเรื่องส่วนตัวของใคร" หากประชาชนพบเห็นเหตุการณ์ผู้ถูกกระทำความรุนแรง ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลที่ท่านรู้จักหรือไม่ก็ตาม โปรดแจ้ง 1669 หรือ 1330 ตลอด 24 ชั่วโมง.

เอกสารอ้างอิง

ปรีชา อุปโยคิน. (2538). แนวการวิเคราะห์ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช 8(3): 99-107

ไทยรัฐออนไลน์ วันอังคารที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2558 [<http://www.thairath.co.th/content/440681>]

ภาสุรี เอี่ยมทิม. (2548). ทศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. รายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวผ่านเว็บไซต์. จาก [<http://www.violence.in.th/publicweb>]

อภิญา เวชชัย. (2546). สภาพการณ์ของเด็กเยาวชนและครอบครัวและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

[momypedia.com](http://www.momypedia.com) [http://www.momypedia.com/pages/preview/article_print.php?id=586]